

Vlaams
Parlement

ingediend op **19-A** (2019-2020) – Nr. 2-F
28 mei 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Arnout Coel en Chris Steenwegen
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Bart Dochy.

Vaste leden:

Arnout Coel, Cathy Coudyser, Karolien Grosemans, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele;
Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin;
Bart Dochy, Joke Schauvliege;
Steven Coenegrachts, Tom Ongena;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Bert Maertens, Nadia Sminate, Tine van der Vloet;
Roosmarijn Beckers, Els Sterckx, Suzy Wouters;
Lode Ceyskens, Tinne Rombouts;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Gustaaf Pelckmans, Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

Documenten in het dossier:

- 19-A** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
  - Nr. 2-A t.e.m. K: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
- 18-A** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 12** (2019-2020) – Nr. 1: Evaluatie door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 17-A** (2019-2020) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 17-A-G** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 17-A-AA** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 20** (2019-2020) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting
- 290** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

INHOUD

DEEL I. LANDBOUW EN VISSERIJ.....	4
I. Overzicht van de begrotingsaanpassingen voor Landbouw en Visserij door Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw	4
1. Beleidsdomein Landbouw en Visserij	4
2. Schadevergoeding bij landbouwrampen	5
2.1. Landbouwramp 2019.....	5
2.2. Afwikkeling van de landbouwramp 2018 en inwerkingtreding van de brede weersverzekering vanaf 2020	6
3. VLIF	6
4. VLAM.....	7
5. Visserij	7
6. Maatregelen in de strijd tegen het coronavirus.....	8
7. Toekomstige financiering van VILT	8
8. Toelagen aan land- en tuinbouw	8
9. Landbouwvormingsactiviteiten	10
II. Bijkomende vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Hilde Crevits	10
DEEL II. PLATTELANDSBELEID.....	11
I. Overzicht van de begrotingsaanpassingen voor Plattelandsbeleid door Zuhair Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	11
1. Verhoging van de vereffeningskredieten na analyse van de vereffeningskalender	11
2. Besteding van de middelen voor PDPO III	11
3. Impact van het Waterbeleidsplan op de middelen van het Plattelandsbeleid.....	12
4. Gevolgen voor de middelen van pijler I en pijler II van de coronamaatregelen en steun aan landbouwers.....	12
5. Vermeerdering van de middelen voor studies en voor subsidies aan vzw's en aan gemeenten.....	12
II. Bijkomende vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Zuhair Demir.....	13
DEEL III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING VAN HET ONTWERP VAN DECREET	14
Gebruikte afkortingen	15
Bijlagen: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Overeenkomstig de werkafspraken in het Vlaams Parlement in het kader van de strijd tegen het coronavirus gaf Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, op 12 mei 2020 voor alle beleidsdomeinen de toelichting bij de aanpassing van de begroting in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie. Deze toelichting wordt opgenomen in het verslag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het ontwerp van decreet.

De begrotingsaanpassing 2020 bevatte voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid geen bepaling in het programmadecreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 290/1). De besprekingen in de commissie betroffen dus enkel het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020.

Ter voorbereiding van de bespreking van de begrotingsaanpassing in de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, gaven de leden hun technische vragen vooraf door aan de ministers (zie [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be). De ministers antwoordden hierop tijdens de vergaderingen van 20 en 27 mei 2020.

Het beleidsdomein Landbouw en Visserij werd op 20 mei besproken met Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw.

Het Plattelandsbeleid werd op 27 mei besproken met Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

(Tijdens de vergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissie-secretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

DEEL I. LANDBOUW EN VISSERIJ

I. Overzicht van de begrotingsaanpassingen voor Landbouw en Visserij door Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

1. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Minister *Hilde Crevits* deelt mee dat het beleidsdomein Landbouw en Visserij bij de begrotingsaanpassing in 2020 beschikt over een beleidskrediet (VAK) van afgerond 183 miljoen euro en een betaalkrediet (VEK) van afgerond 173 miljoen euro.

De minister geeft een overzicht van de beleidskredieten (VAK) per programma. Er werd 62,9 miljoen euro voorzien voor apparaatskredieten (personeel en werking). Het programma Landbouw en Zeevisserij omvat 109,5 miljoen euro. Dit programma omvat onder meer het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector (FIVA), subsidies land- en tuinbouw, en het Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem (GBCS) voor de opvolging en uitbetaling van Europese landbouwsubsidies. Er werd 5,5 miljoen euro voorzien op het programma Landbouw- en zeevisserijonderzoek voor de toelage aan het Eigen Vermogen ILVO en 4,8 miljoen euro op het programma Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij voor de subsidie aan VLAM.

In vergelijking met de begrotingsopmaak betreft dit een constant budget voor de verschillende programma's, met uitzondering van de generieke desindexering die werd doorgevoerd.

De minister vestigt wel de aandacht op een belangrijke kredietbijstelling, namelijk een vermeerdering van 20,7 miljoen euro voor de landbouwramp 2019 binnen het programma KD, Landbouw en Zeevisserij.

2. Schadevergoeding bij landbouwrampen

2.1. Landbouwramp 2019

De minister wijst erop dat voor de tegemoetkomingen voor de landbouwramp 2019 intussen wetgevingstechnisch advies werd ingewonnen en dat ook een gunstig advies werd verleend door de Inspectie van Financiën. Als laatste stap in de voorbereidende procedure werd aan de minister van Begroting gevraagd om een begrotingsakkoord te verlenen. Minister Crevits verwacht dat akkoord op korte termijn. Het dossier moet nog worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering, maar de minister reserveerde reeds de budgettaire middelen in de voorliggende aanpassing van de begroting 2020.

De raming waarop het budget van 20,7 miljoen euro gebaseerd is, werd gemaakt op basis van de processen-verbaal van de Vlaamse steden en gemeenten, de adviezen van het KMI en de technische adviezen over de teelten die door de droogte en zonnebrand getroffen werden. Na de formele goedkeuring van het erkenningsbesluit krijgen de landbouwers een aantal weken de tijd om hun tegemoetkomingsaanvraag in te dienen. De minister zal alle modaliteiten en de uiterste indieningsdatum voor aanvragen op dat ogenblik duidelijk communiceren.

De werkelijk vergoedbare schade is altijd slechts een deel van de door de gemeenten gerapporteerde schade. Het rampenfonds is immers een noodfonds dat maar een klein deel van de schade dekt. Het is dus geen volwaardig verzekeringsfonds. Concreet gaat het om een aantal cumulatieve effecten die hieronder worden opgesomd.

Het rampenfonds kan alleen tussenkomen voor teelten waar er veralgemeende en aanzienlijke schade is opgetreden. Er zijn gemeenten die schade aan een bepaalde teelt rapporteerden, maar volgens de teelttechnische beoordeling is er in bepaalde gevallen geen veralgemeende schade voor de betrokken teelt. Voor vroegrijpe teelten bijvoorbeeld was dat vorig jaar niet het geval.

De Europese Unie heeft een 30 procentshadedrempel ingesteld in het kader van de staatssteunregels. Het volstaat dus niet dat de landbouwer op één perceel schade heeft. Alle percelen van het bedrijf met dezelfde teelt worden samen genomen. Rapporteringen van gemeenten over schade aan een bepaalde teelt op enkele percelen, maar waarbij er op bedrijfsniveau minder dan 30 procent schade is, komen dus niet in aanmerking.

Er is een aftopping op het maximumbedrag inzake schadevergoeding van 62.400 euro per landbouwer. Dat is het maximumbedrag per individueel bedrijf dat is vastgesteld in de Wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen.

Er is tot slot een halvering van de schadevergoeding indien de landbouwer minder dan de helft van zijn areaal verzekerde tegen hagelschade. Ook dit is een Europese staatssteunvoorwaarde.

2.2. Afwikkeling van de landbouwramp 2018 en inwerkingtreding van de brede weersverzekering vanaf 2020

Het Landbouwrampenfonds heeft eind 2019 niet alle 12.000 dossiers voor de ramp van 2018 kunnen verwerken en uitbetalen. Daarom zal een deel daarvan in 2020 nog worden betaald, waarvoor nog 65,1 miljoen euro wordt voorzien. Dat is 25,1 miljoen euro meer dan bij de initiële begrotingsopmaak 2020. Deze kredieten worden voorzien op het Vlaams Fonds voor de Lastendelging, dat ressorteert onder de bevoegdheid van de minister van Financiën.

Voor mogelijke landbouwrampen vanaf 2020 is de brede weersverzekering in voege en is de regelgeving van rampen en landbouwrampen gewijzigd. Hiervoor verwijst de minister naar het decreet van 5 april 2020 houdende de tegemoetkoming in schade die aangericht is door rampen in het Vlaamse Gewest. Vanaf 1 januari 2020 wordt niet langer een onderscheid gemaakt tussen algemene rampen en landbouwrampen. Teeltschade veroorzaakt door uitzonderlijke weersomstandigheden kan vanaf dit jaar enkel nog als algemene ramp erkend worden, wat een bevoegdheid is van de minister-president. Het budget op artikel KB0-1KDB2BI-WT is specifiek en uitsluitend bestemd voor de landbouwramp 2019.

3. VLIF

De toegekende investeringssteun voor VLIF bedraagt jaarlijks ongeveer 90 miljoen euro, Vlaamse en Europese financiering samen. De eerste jaren na 2015 wogen belangrijke lasten van het verleden nog door, bijvoorbeeld inzake rentesubsidies. Deze lasten worden geleidelijk afgebouwd. Voor meer gedetailleerde cijfers verwijst de minister naar de VLIF-activiteitenverslagen.

Wat de afhandelingsnelheid van dossiers betreft, legt de nieuwe VLIF-reglementering de sleutel voor een snelle uitbetaling meer in de handen van de land- en tuinbouwers zelf. Zij geven met de indiening van de betalingsaanvraag de start van de administratieve controle. De snelheid waarbinnen daarna de uitbetaling plaatsvindt, wordt voornamelijk bepaald door de mate waarin bewijsstukken voor het voldoen aan de VLIF-voorwaarden door de begunstigde aangeleverd worden.

De VLIF-projectsteun voor innovatie is een VLIF-maatregel waarvoor de eerste oproep in 2016 georganiseerd werd. Elk jaar werd de oproep een groter succes in de zin dat meer kwalitatieve projecten ingediend en ook geselecteerd werden. De stijging zal zich dus de komende jaren voortzetten. Zoals voorzien in het regeerakkoord zal de minister bij de uittekening van het nieuwe GLB nog meer inzetten op innovatie.

De investeringen die reeds voor de coronacrisis werden geselecteerd en waarvoor siertelers al een betalingsaanvraag ingediend hadden, werden prioritair afgehandeld. Dit heeft geen invloed op het benodigde budget, aangezien deze dossiers reeds geselecteerd waren. Dit betekent ook geenszins dat bepaalde dossiers uit de boot zouden vallen. Het betekent vooral dat probleemsectoren sneller uitbetaald worden.

Wat de VLIF-waarborgregeling in kader van corona betreft, is het zo dat VLIF in het kader van de waarborgregeling een ruime Vlaamse machtiging heeft. De laatste jaren zijn de uitbetalingen bij falen van de ondernemingen die een waarborg kregen, zeer beperkt. De minister verwacht dan ook een daling van de reguliere waarborgregeling voor investeringen en de tijdelijke waarborgregelingen uit het verleden. Er is dus een goede buffer mochten veel bedrijven aanspraak willen maken op de tijdelijke COVID-19-waarborgregeling van VLIF.

De PDPO III-maatregel voor investeringssteun voor de verwerking en afzet van landbouwproducten staat open voor alle vormen van verwerking en afzet en dus ook voor de korte keten. In 2017 en 2019 werd er een oproep gelanceerd. De projecten die het meeste bijdragen aan de doelstelling van de maatregel werden toen geselecteerd. Het is slechts wanneer het project volledig is afgerond, dat de facturen via een betalingsaanvraag kunnen ingediend worden. Daar het meestal gaat over onroerende investeringen, is er al vlug twee jaar nodig vooraleer de volledige uitvoering van de investeringen wordt afgerond. De uitbetaling vindt pas plaats na administratieve controles. In de begroting werden de betaalmiddelen (VEK) voorzien om de geselecteerde projecten 2017 en 2019 uit te betalen. Zoals reeds aangekondigd is er ook voor 2020 een nieuwe oproep voorzien, waarbij de focus onder meer op korte keten zal liggen.

De middelen uit het klimaatfonds worden ingezet om binnen de maatregel Investeringssteun aan land- en tuinbouwbedrijven ondersteuning te bieden aan investeringen die gericht zijn op de reductie van broeikasgassen. Het betreft zowel investeringen die gesubsidieerd worden aan 30 procent als investeringen aan 40 procent. De vinger wordt ook aan de pols gehouden om driemaandelijks voor de start van een aanvraagperiode marktklare innovatieve investeringen toe te voegen aan de VLIF-lijst. Dit slaat dan op investeringen die een verdere emissiereductie mogelijk maken en die mogelijk als pioniers reeds eerder gesubsidieerd werden via VLIF-projectsteun innovatie.

4. VLAM

De minister deelt mee dat VLAM de overheidsmiddelen voor promotie van 4,8 miljoen euro verdeelt op basis van het jaarprogramma van VLAM. Deze middelen zijn beperkt, maar worden ingezet om een maximaal effect te bereiken. In de communicatie in coronatijden werd gefocust op de korte keten. De 'week' van de korte keten werd ook de 'zomer' van de korte keten.

Er werd aan VLAM een ad-hocsubsidie toegekend van 45.000 euro voor een versterking van de campagne 'Lekker van bij ons' via tv-spots. Deze campagne breidt de online campagne van 'Lekker van bij ons' op YouTube uit naar het mediakanaal tv. Bovendien werd de #lekkerinuwkot toegevoegd.

5. Visserij

De minister deelt mee dat de begrotingsmiddelen van FIVA in de voorliggende begrotingsaanpassing niet werden gewijzigd. Voorlopig werd een oplossing gevonden binnen de eigen begroting en de mogelijkheid voor Europese steunverlening. COVID-19 heeft verstrekken gevolgen voor de reguliere werking van en dienstverlening binnen de visserijsector. Een van de Europese maatregelen die genomen werden, betreft de uitbreiding van de mogelijkheid tot steunverlening voor de tijdelijke stopzetting van visserijactiviteiten in de periode tussen 1 mei en 31 augustus 2020. De tijdelijke stilligvergoeding werd vorige week door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Het is de bedoeling om de visserij-activiteit en de aanvoer zo goed mogelijk af te stemmen op de marktwerking. Dit wordt gerealiseerd via het Belgisch operationeel programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV).

Alhoewel het budget voor het EFMZV-programma reeds grotendeels werd vastgelegd, kan er toch voldoende budget vrijgemaakt worden zonder de bestaande initiatieven te hypothekeren. Als antwoord op de COVID-19-crisis, werden door Europa maatregelen genomen die de mogelijkheid tot flexibiliteit binnen het programma hebben verhoogd. Vlaanderen zal het noodzakelijke budget verschuiven van unieprioriteit 3 naar unieprioriteit 1, waaronder de tijdelijke stillegging

mogelijk is. De verplichte programma's onder UP3, voor visserijcontrole en -data, lopen door zoals gepland en hebben hier niet onder te lijden.

De tijdelijke stilligvergoeding wordt met 75 procent Europese en 25 procent Vlaamse middelen gefinancierd. Hiertoe zal de procedure opgestart worden om 250.000 euro vanuit de landbouwbegroting te herverdelen naar FIVA.

6. Maatregelen in de strijd tegen het coronavirus

Er werden vragen gesteld over een terugkeer naar de normale situatie, of wat het 'nieuwe normaal' zal zijn. Het effect op de Vlaamse begroting en specifiek op de landbouwbegroting kan de minister echter niet voorspellen. Op Belgisch en Vlaams niveau worden in het kader van coronamaatregelen heel wat extra middelen uitgetrokken en uitgaven gedaan. Dat dit gevolgen zal hebben voor de toekomst, lijkt duidelijk. Welke die concreet zullen zijn, is helaas moeilijk te voorspellen.

De eerste begrotingsaanpassing 2020 die nu voorligt, loopt van januari 2020 met de begrotingsinstructies, tot april 2020 met de politieke besprekingen. De budgetten zullen opnieuw worden ingeschat bij de tweede begrotingsaanpassing in september 2020. Binnen het kader van het noodfonds wordt ook bekeken welke extra ondersteunende maatregelen er mogelijk zijn voor de landbouw.

De mogelijkheid tot heroriëntering van de middelen binnen PDPO omwille van corona, is eerder beperkt. Binnen PDPO III kan maximaal 1 procent van het Europese budget besteed worden aan een coronamaatregel. Een dergelijke maatregel zou een vast bedrag kunnen toekennen aan de meest getroffen landbouwers of kmo's die actief zijn in de primaire sector. Maar hierover is nog geen beslissing genomen omdat dit dossier nog op Europees niveau besproken wordt.

Daarnaast biedt de Europese Commissie aan om de overheveling van middelen tussen pijler I en pijler II te herbekijken in het kader van COVID-19. Een overheveling wordt steeds vastgelegd voor de start van het campagnejaar. Maar dit jaar kan dit hoogst uitzonderlijk herzien worden in het campagnejaar zelf, omwille van de moeilijke omstandigheden die de landbouwers ondervinden. Op 15 mei 2020 kwam de Vlaamse Regering overeen om hier gebruik van te maken door geen transfer tussen pijler I en pijler II te laten doorgaan in kalenderjaar 2020, financieel jaar 2021. Dit betekent een financiële injectie van 23,4 miljoen euro via de directe steun in 2020. De gevolgen voor pijler II zijn beperkt, gezien het budget pas in het overgangsjaar 2021 naar pijler II zou komen en niet ingecalculeerd was in PDPO III.

7. Toekomstige financiering van VILT

Voor de toekomstige financiering van VILT vzw werd in het Vlaams regeerakkoord voorzien dat er een gelijkschakeling komt van de publieke en private inbreng. VILT is hier al mee aan de slag gegaan en verkent verschillende pistes: hun focus deels verleggen, bepaalde formats op een lager pitje zetten, gesprekken met mogelijke private partners. Bij de begrotingsopmaak 2020 werd naast de generieke besparing van 6 procent ook al een bijkomende besparing genomen op de subsidie van VILT. Het betreft een vermindering van 355.000 euro tot 314.000 euro. Er wordt bij deze begrotingsaanpassing geen bijkomende besparing doorgevoerd.

8. Toelagen aan land- en tuinbouw

Er werden enkele vragen gesteld over de besparingen op het begrotingsartikel 'toelagen aan de land- en tuinbouw'. De besparingen werden grotendeels doorgevoerd op de onderliggende basisallocaties, met uitzondering van vzw Boeren op een Kruispunt, landbouweducatie, het Vlaams bijenprogramma en de maatregel

schoolmelk- en schoolfruit. Concreet worden de werkingssubsidies dus verlaagd, en bij de individuele projectsubsidies en projectoproepen wordt bekeken wat de budgettaire mogelijkheden zijn en of interne verschuivingen een oplossing bieden.

Voor de toelagen land- en tuinbouw, KB0-1KDB2BB-WT geeft de minister het volgende overzicht, met betrekking tot de onderverdeling van dit artikel en de bijhorende begunstigden. De bedragen zijn uitgedrukt in VAK.

Zorgboerderijen: 1,6 miljoen euro. Het betreft steun aan land- en tuinbouwers die een zorgtaak op hun bedrijf opnemen. In totaal zijn meer dan 400 zorgboeren actief.

Milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden, controlekosten bio, stimuleren biologische landbouw: 5,316 miljoen euro. De begunstigden zijn landbouwers die maatregelen uitvoeren zoals mechanische onkruidbestrijding, teelt van vlinderbloemigen, feromoonverwarringstechniek in de fruitteelt, teelt van vezelvlas en vezelhennep met verminderde bemesting, behoud van lokale veerassen en dergelijke. Daarnaast ontvangen volgende organisaties hier ook steun: Bioforum, Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting Biologische Teelt, de bioadviesdiensten, de KU Leuven en het Innovatiesteunpunt voor landbouw en platteland.

Boeren op een Kruispunt vzw: 420.000 euro. Hierop wordt niet bespaard.

Praktijkcentra land- en tuinbouw: 2,024 miljoen euro. Dit betreft onder meer het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten en de provinciale praktijkcentra: Inagro, Landbouwcentrum voor Granen, Eiwitrijke Gewassen, Oliehoudende Zaden en Kleine Industriegewassen, Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant, Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet, Interprovinciaal Proefcentrum voor de Aardappelteelt, Proefstation voor Groenteteelt, Proefcentrum Hoogstraten, Landbouwcentrum voor Voedergewassen, Proefcentrum voor Sier-teelt, Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen, en Proefcentrum Fruitteelt.

Fokkerijverenigingen: 1,707 miljoen euro. Dit omvat onder meer steun aan de Vlaamse Bedrijfspluimvee- en Konijnenhouders, de Vlaamse Fokkers van het Belgisch Trekpaard, Steunpunt Levend Erfgoed, Vlaamse Piétrain Fokkerij, Paarden-Punt Vlaanderen, CRV Vlaanderen, Kleine Herkauwers Vlaanderen, Vlaams Interprovinciaal Verbond van Fokkers van Neerhofdieren, Vlaamse Fokkerijcommissie KMSH en UGent.

Sensibiliseringsprojecten en Europese Innovatie partnerschappen: 605.000 euro. Dit betreft een jaarlijkse oproep met als potentiële begunstigden de erkende centra voor sensibilisering van meer duurzame landbouw en een jaarlijkse EIP-oproep met als begunstigden de provinciale praktijkcentra, het Eigen Vermogen ILVO en dergelijke.

Allerhande subsidies land- en tuinbouw: 1,115 miljoen euro. De begunstigden kunnen jaarlijks variëren.

Landbouwwormingsactiviteiten: 2 miljoen euro. De begunstigden zijn meer dan 40 erkende vormingscentra.

De minister verwijst ook naar de Europese schoolfruitregeling die gefinancierd wordt met Vlaamse middelen. De begunstigden zijn basisscholen of scholen voor buitengewoon onderwijs. De begunstigde van het bijenprogramma is de vzw Vlaams Bijenteeltprogramma.

De minister geeft nog een overzicht van de effectieve aanrekeningen in 2018, zoals werd gevraagd. Zorgboerderijen: 1,414 miljoen euro. Milieuvriendelijke landbouw-productiemethoden, controlekosten biologische landbouw en het stimuleren van biologische landbouw: 5,368 miljoen euro. Boeren op een Kruispunt vzw: 420.000 euro. Praktijkcentra: 2,154 miljoen euro. Fokkerijverenigingen: 1,815 miljoen euro. Sensibiliseringprojecten en EIP: 568.000 euro. Allerhande subsidies land- en tuinbouw: 784.000 euro. Landbouwwormingsactiviteiten: 4,405 miljoen euro. De bedragen voor deze landbouwwormingsactiviteiten in 2018 lagen dubbel zo hoog als in een normaal jaar omdat in 2018 overgeschakeld werd naar goedkeuring en aanrekening van de jaarprogramma's op het einde van het jaar voorafgaand aan de start van de uitvoering. Hierdoor werden in het overgangsjaar 2018 twee jaren vastgelegd: 2018 en 2019.

9. Landbouwwormingsactiviteiten

De budgetten van de naschoolse vorming zijn opgenomen in het globale budget voor landbouwwormingsactiviteiten dat sinds 2015 vrij stabiel bleef. Er zijn verschuivingen van technische opleidingen voor landbouwers naar vervolgopleidingen voor de fytolicensie en voor het C-rijbewijs, maar dit richt zich voor een groot deel op dezelfde doelgroep. De opleidingen voor het C-rijbewijs bedroegen in de periode 2015-2019 in totaal 153.219 euro, met een piek in 2016. De vervolgopleidingen bedroegen in totaal 845.436 euro met een stijgende trend en een piek van 257.803 euro in 2019. De basisopleidingen voor het behalen van de fytolicensie bedroegen in dezelfde periode 826.718 euro en stabiliseren zich rond 240.000 euro per jaar.

II. Bijkomende vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Hilde Crevits

Mieke Schauvliege vraagt of het nieuwe begrotingsartikel over landbouwschade in 2019 wegvalt tijdens de volgende budgetopmaak. Is dit een eenmalige overgangsmaatregel?

Minister *Hilde Crevits* bevestigt dat het om een eenmalige maatregel gaat als gevolg van de landbouwramp in 2019, maar waarschuwt dat er nog geen beslissing werd genomen over de verdeling van de middelen. Enkel de sierteelt is een zekerheid, maar voor andere sectoren worden de mogelijkheden nog onderzocht. In eerste instantie wordt naar de aardappelteelt gekeken omdat die, net zoals de sierteelt, niet op tegemoetkomingen vanuit de Europese Unie kan rekenen. Toch wil de minister geen verwachtingen creëren die niet vervuld kunnen worden. Bovendien zal maar een stuk van de verliezen gerecupereerd kunnen worden.

Ludwig Vandenhove vindt het jammer dat de besparing van 6 procent op de Vlaamse financiering van provinciale proefcentra behouden blijft. Zijn er op dit ogenblik nog gesprekken om daar in de komende jaren op terug te komen? De proefcentra zullen immers verplicht zijn om hun financiering via andere kanalen veilig te stellen.

De *minister* bevestigt dat de besparingen voor de provinciale proefcentra werden behouden en dat met hen overlegd wordt over de heroriëntering van hun werking. De minister erkent de meerwaarde van de proefcentra, maar vroeg hen om te focussen op hun kernactiviteiten, op samenwerking en specialisatie. Deze heroriëntering van de proefcentra is trouwens opgenomen in het Vlaams regeerakkoord. De gesprekken over de heroriëntering lopen verder.

Steven Coenegrachts verwijst naar de mededeling van de minister dat er geen verschuiving komt van pijler I naar pijler II, wat neerkomt op een verlies voor pijler

II van 23,4 miljoen euro. Heeft de minister er al zicht op hoe de targets voor landbouwers in de meest precaire situatie geselecteerd zullen worden?

Chris Steenwegen verwijst eveneens naar het verlies voor pijler II van 23,4 miljoen euro. De minister stelde dat het wegnemen van middelen uit pijler II geen impact zal hebben, aangezien het budget pas in het overgangsjaar 2021 naar pijler II zou komen. Kan de minister dat toelichten?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat zowel pijler I als pijler II volgend jaar binnen een vernieuwd GLB zouden moeten starten. Maar Europa haalt die timing niet, waardoor er een overgangsjaar komt, en misschien wel een tweede. Aangezien pijler II volgend jaar niet start, is er nog geen besteding van de middelen.

DEEL II. PLATTELANDSBELEID

I. Overzicht van de begrotingsaanpassingen voor Plattelandsbeleid door Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

1. Verhoging van de vereffeningskredieten na analyse van de vereffeningskalender

Minister *Zuhal Demir* verwijst naar de vraag over een verhoging van de vereffeningskredieten voor Plattelandsbeleid met 663.000 euro, na analyse van de vereffeningskalender.

Deze verhoging heeft te maken met de dadingen die in 2019 werden afgesloten in het kader van de maatregelen Omgevingskwaliteit en LEADER. De overeenstemmende middelen werden in 2019 voorzien als vastleggingskrediet, maar worden pas uitbetaald in 2020. Daartoe werden de overeenstemmende vereffeningskredieten in 2020 verhoogd met 663.000 euro.

2. Besteding van de middelen voor PDPO III

De minister verwijst naar de vragen over vastlegging van de middelen in het kader van PDPO III, maar benadrukt dat in eerste instantie minister Hilde Crevits bevoegd is voor de uitvoering van het volledige PDPO III.

Op 30 april 2020 was sinds de start van PDPO III in totaal reeds 323 miljoen euro overheidssteun uitbetaald, waarvan 169 miljoen euro Europese middelen vanuit het ELFPO-budget. Dat stemt overeen met 44 procent van de beschikbare ELFPO-middelen. De minister wijst er wel op dat de middelen van de programmaperiode 2014-2020, in toepassing van de N+3-regel, nog tot eind 2023 kunnen uitbetaald worden. Deze N+3-regel is een Europese bestedingsregel waarmee subsidie of steun toegekend in jaar N, kan uitbetaald worden tot uiterlijk het eind van jaar N+3. Dit heeft te maken met feit dat het eindsaldo van toegekende steun aan een project pas wordt uitbetaald nadat alle prestaties voltooid en opgeleverd zijn.

De opvolging van de besteding van de ELFPO-middelen gebeurt door het Departement Landbouw en Visserij op basis van effectieve betalingen. Binnen de verschillende maatregelen zijn er nog tal van projecten en dossiers in uitvoering, waarvoor er nog betalingen zullen volgen. Het streefdoel is, om naar analogie met de besteding van PDPO II, ook voor PDPO III de beschikbare middelen binnen de voorziene looptijd van het programma volledig aan te wenden.

Minister Demir is als minister van Omgeving en Plattelandsbeleid verantwoordelijk voor de maatregelen die uitgevoerd worden door de beheersdiensten VLM en ANB.

2020 is het laatste jaar van de lopende programmaperiode, en de laatste projectoproepen in het kader van het plattelandsbeleid lopen reeds.

De besteding van de toegekende Europese middelen wordt stelselmatig opgevolgd door het Uitvoeringscomité PDPO III onder voorzitterschap van het Departement Landbouw en Visserij. Minister Crevits volgt de globale prognoses van het volledige PDPO III op. De uitbetalingen van de goedgekeurde projecten zit vooralsnog op schema.

3. Impact van het Waterbeleidsplan op de middelen van het Plattelandsbeleid

De minister deelt mee dat het kader en de doelstellingen van de plattelandsmaatregelen (LEADER, Omgevingskwaliteit, Platteland Plus en dergelijke) voor PDPO III vastliggen in het programma 2014-2020 zoals het door de Vlaamse Regering en de Europese Commissie werd goedgekeurd in 2015.

Projecten die uitvoering geven aan het Waterbeleidsplan en die passen binnen de projectoproepen voor de plattelandsmaatregelen, kunnen via deze weg gesubsidieerd worden en zo mee invulling geven aan het Waterbeleidsplan. In het huidige PDPO III werden reeds meerdere projecten rond droogte of waterbeheer betoelaagd. De minister verwijst naar een aantal concrete projecten zoals KML15/05 'Drainage plus', met een subsidie van 102.472 euro, project KML18/06 'Van landbouw tot waterbouw' met een subsidie van 124.531 euro, project KML19/02 'Watergebruiksefficiëntie optimaliseren met intelligente irrigatieaansturing', met een subsidie van 74.910 euro en project HAS19/02 'Biodivers waterbeheer' met een subsidie van 76.212 euro.

De minister merkt op dat het Plattelandsbeleid niet het belangrijkste financieringsinstrument is dat zij inzet om de problematiek van waterbeschikbaarheid en wateroverlast in het buitengebied en op het platteland aan te pakken. Binnen haar beleidsdomein Omgeving zet zij daarop in via onder andere landinrichtingsprojecten, natuur- en infrastructuurwerken, subsidies voor onthardingsprojecten, strategische projecten en investeringen in blauwgroene netwerken.

4. Gevolgen voor de middelen van pijler I en pijler II van de coronamaatregelen en steun aan landbouwers

De minister verwijst naar vragen over de mogelijkheid die Europa biedt om middelen van pijler II over te dragen naar pijler I. Europa wil hiermee aan lidstaten de mogelijkheid geven om de gevolgen van de coronacrisis te milderen voor de meest getroffen landbouwsectoren. De Europese Commissie heeft dit voorstel op 30 april 2020 op tafel gelegd, maar de besluitvorming is nog niet rond. Op Vlaams niveau is hierover nog geen standpunt bepaald. Van zodra er meer duidelijkheid is over deze mogelijkheid zal dit op vraag van minister Hilde Crevits besproken worden in de Vlaamse Regering.

Aangezien er nog geen beslissing is op Vlaams niveau, wordt hiervoor in de begrotingsaanpassing geen aanpassing voorgesteld. De gevolgen voor het Plattelandsbeleid zullen afhankelijk zijn van de te nemen beslissingen.

5. Vermeerdering van de middelen voor studies en voor subsidies aan vzw's en aan gemeenten

Als antwoord op een aantal vragen over de vermeerdering van middelen voor studie en voor subsidies aan vzw's, en de vermindering van middelen voor gemeenten, geeft de minister onderstaand overzicht.

De werkelijke uitgaven voor studies liggen 25.000 euro hoger dan bij de begrotingsopmaak geraamd werd. Het betreft volgende uitgaven: evaluatie volkstuinen (80.000 euro), uitbreiding plattelandsloket (50.000 euro), een vergelijkende studie voor de aanpak van maatregelen in kader van plattelandontwikkeling en LEADER in 4 regio's (30.000 euro) en studies voor ondersteuning van projecten en initiatieven in het kader van geïntegreerd plattelandsbeleid, in uitvoering van het regeerakkoord en de beleidsnota 2019-2024 (113.000 euro).

Voor subsidies van vzw's betreft het volgende bedragen: vzw Volkstuinen (31.000 euro), Reframe (6.500 euro), VVSG vzw Aanspreekpunt Lokale Voedselstrategieën (70.000 euro), Buurten op den Buiten (10.000 euro), Landelijke Gilden (12.000 euro), vzw Dorpsbelangen (13.500 euro), infopunt LIV (19.000 euro), PaardenPunt (40.000 euro), FABulous Farmers (50.000 euro), cofinanciering Natuurinvest (45.000 euro), koolstofboeren (20.000 euro) en nader te bepalen projecten in uitvoering van het regeerakkoord en de beleidsnota 2019-2024 (140.000 euro voorzien).

De subsidies aan gemeenten betreffen subsidies in kader van volkstuinen. Op het moment van de begrotingsaanpassing 2020 betrof dat een bedrag van 65.000 euro aan dossiers voor de gemeenten Turnhout, Boom (OCMW), Antwerpen, Heist-op-den-Berg, Asse, Westerlo, Riemst (OCMW), Bredene, Aalst, Kortrijk (OCMW), Bilzen, Scherpenheuvel-Zichem, Schoten, Machelen (OCMW), Herne en Zemst (OCMW).

II. Bijkomende vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Zuhal Demir

Emmily Talpe merkt op dat het platteland voor heel wat uitdagingen staat waarvoor een oplossing moet gevonden worden via de combinatie van verschillende bevoegdheden. Mobiliteit, bereikbaarheid en vereenzaming zijn maar enkele problemen. Anderzijds ontstaan er ook nieuwe mogelijkheden. Lokale voedselstrategieën en de korte keten zijn in opmars, maar kunnen pas volledig ontwikkelen als ze de nodige ondersteuning krijgen.

Hoevertoerisme en toerisme op het platteland zijn eveneens in opmars, maar hier stelt zich het probleem dat toeristen en tweedeverblijvers het platteland op een andere manier beleven dan de bewoners zelf, wat af en toe problemen geeft. Emmily Talpe besprak dit probleem reeds met minister Crevits op 29 januari 2020 (*Hand. VI.Parl. 2019-20, nr. C102, p. 5*), maar vraagt ook aan minister Demir om hier aandacht aan te schenken in haar beleid.

Jeremie Vaneeckhout stelt vast dat de begrotingsaanpassingen voor het plattelandsbeleid zeer beperkt zijn. De begroting 2021 zal er echter helemaal anders uitzien omdat de factuur van de coronamaatregelen dan zal moeten verrekend worden. Hopelijk zal het Plattelandsbeleid zijn middelen kunnen behouden of zelfs uitbreiden, want het is duidelijk dat hier een inhaalbeweging nodig is. Eenzaamheid, mobiliteitsarmoede, droogte en wegtrekken van allerhande ondersteunende structuren zijn problemen voor het buitengebied die dringend moeten opgelost worden. Een inhaalbeweging kan ook nieuwe kansen bieden, want recreatie, lokale economie, de korte keten en plattelandstoerisme kunnen groeisectoren worden die samen met de landbouw het platteland kunnen structureren. Tot op heden is de intentie voor een ambitieus en geïntegreerd beleid nog niet waargemaakt, maar hopelijk kan hier in de volgende jaren aan gesleuteld worden.

De toevoeging van 663.000 euro vereffeningskredieten in QBX-3QCE2GA-WT voor werkingstoelagen die de basis moeten leggen voor een duurzame ontwikkeling van het Vlaamse platteland, blijft onduidelijk. De toelichting dat dit gebeurde na

analyse van de vereffeningskalender en voor dadingen die in 2019 zijn afgesloten, brengt weinig informatie bij. Kan de minister hier meer inhoudelijke informatie over geven?

Minister *Zuhal Demir* is het eens met de vraagstellers dat de uitdagingen voor het platteland groot zijn. Het budget voor Plattelandsbeleid is met 3,2 miljoen euro echter zeer beperkt. Dat neemt niet weg dat de minister de ambitie heeft om een geïntegreerd plan uit te werken waar ook andere beleidsdomeinen bij betrokken zijn. De coronacrisis heeft de uitwerking hiervan vertraagd, maar de minister blijft bij de gestelde ambitie.

De minister heeft contact met Toerisme Vlaanderen om het toerisme op het platteland te promoten. 2020 biedt hiervoor uitzonderlijke kansen, want vermoedelijk zullen veel Vlamingen hun zomervakantie in eigen land doorbrengen.

Het bedrag van 663.000 euro vereffeningskredieten in QBX-3QCE2GA-WT betreft dadingen die werden afgesloten met provincies en projectpromotoren van enkele LEADER- en OKW-projecten. De Europese certificatie-audit 2018 van PDPO III had enkele administratieve fouten vastgesteld die ertoe geleid hebben dat bepaalde betalingen moesten worden teruggevorderd bij de betrokken promotoren. Zowel de Vlaamse overheid als de betrokken provincies waren van oordeel dat de betrokken projecten waardevol zijn en bijdragen tot de doelstellingen zoals voorzien in de provinciale plattelandsbeleidsplannen.

DEEL III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING VAN HET ONTWERP VAN DECREET

De aan de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 worden voorgelegd voor artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming.

Tijdens de artikelsgewijze bespreking worden geen specifieke opmerkingen per artikel gemaakt. De commissieleden dringen evenmin aan op een aparte stemming per artikel.

De onderdelen Landbouw en Visserij worden aangenomen met 9 stemmen tegen 2, bij 4 onthoudingen.

Het onderdeel Plattelandsbeleid wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2, bij 3 onthoudingen.

Bart DOCHY,
voorzitter

Arnout COEL
Chris STEENWEGEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
EFMZV	Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij
EIP	European innovation partnership
ELFPO	Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
FIVA	Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector
GBCS	geïntegreerd beheers- en controlesysteem
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
KMI	Koninklijk Meteorologisch Instituut
KMSH	Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
LIV	landelijk infopunt voor vrouwen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OKW	omgevingskwaliteit
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
UP3	bevordering van de uitvoering van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid
VAK	vastleggingskrediet
VEK	vereffeningskrediet
VILT	Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten